

Tajemné Stonehenge

PRAVDA VE STŘEDU KRUHU

Uskupení megalitických kamenů Stonehenge získalo celosvětovou proslulost. Možných vysvětlení jeho smyslu najdeme desítky, ne-li stovky. Sloužilo jako teleportační brána, pravěký kalendář či astronomická observatoř? Zdá se, že pravděpodobný hlavní účel této stavby byl v minulosti již odhalen.

Stojím na vyvýšenině uprostřed probouzející se krajiny a svižný jarní vítr si potměšile pohrává s mými vlasy. Zrakem přejíždím okolí procitající ze spánku. Přichází chvíle rozbřesku. Jarní zeleň všude kolem je místy narušována ostrůvky sněhu, které působí jako prchavá vzpomínka na krutou zimu, pomalu ale jistě se vzdávající své moci. Vnitřním zrakem vnímám silné emoce okolní krajiny a v hlavě mi zní tajuplná hudba, kterou v osmdesátých letech složila irská skupina Clannad.

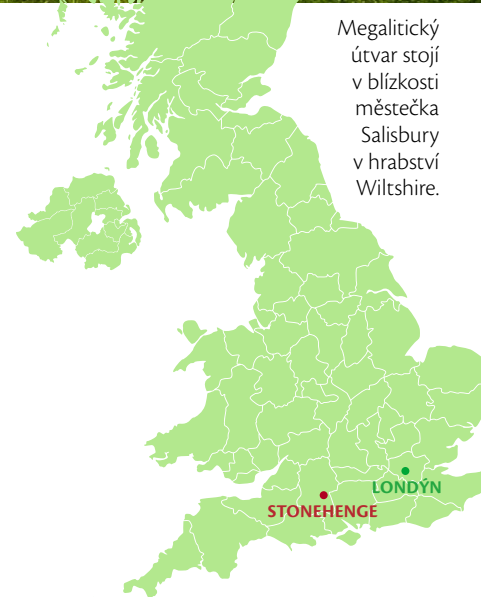
Tady v Británii jsem poprvé. Vše na mě působí neuvěřitelně silně. Právě zde, nedaleko městečka Salisbury, stojí jedna z nejznámějších a zároveň nejpodivnějších staveb světa – proslulé uskupení gigantických kamenů zvané Stonehenge.

Megality uspořádané do kruhu se majestátně tyčí k nebi. Nevíme, kdo je postavil – možná bájní Keltové či druidové? Nebo jiná prastará civilizace, jež kdysi obývala planetu Zemi? A k čemu tato stavba vlastně sloužila? Proč se s gigantickými kamennými bloky někdo vláčel z míst vzdálených desítky mil?

Nejčastější vysvětlení zní, že se jedná o cosi na způsob pravěkého kalendáře, který dávným lidem ukazoval, v jaké části kosmického cyklu se právě nacházejí. Jiní tvrdí, že jde o astronomickou observatoř, sloužící k pozorování hvězd a vesmírných jevů.

Co už tady bylo

Náhle se mezi kameny cosi mihne. Jako nezřetelný záblesk registruji koutkem oka vysokou postavu oblečenou do bílého hábitu. Neznámý se zastaví poblíž jednoho z megalitů a chvíli mě pozoruje. Naše pohledy se na okamžik střetnou. Pak se otočí a odchází kamsi do nitra pravěké stavby.

Megalitický útvar stojí v blízkosti městečka Salisbury v hrabství Wiltshire.

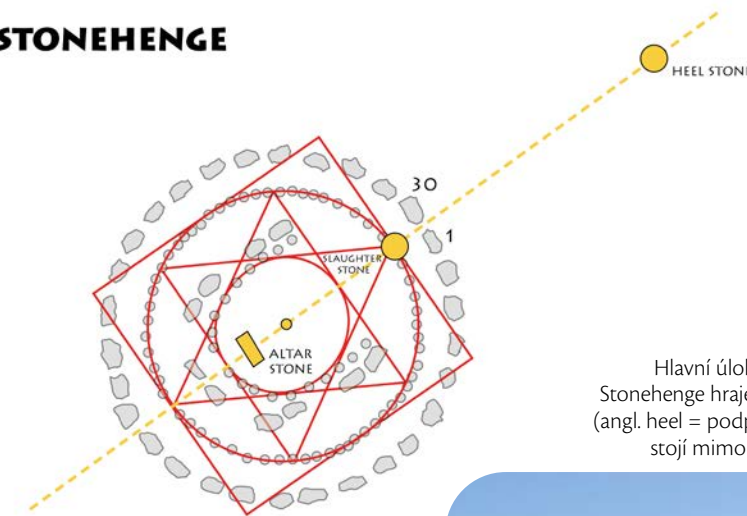
Asi bych to neměl dělat, ale vydávám se za ním. Spatřím ho, jak sedí v pozici lotosového květu uprostřed kamenného kruhu se zrakem obráceným do sebe. Po chvíli ticha vstane z meditační pozice a kráčí ke mně.

„Co tady pohledáváte?“ zeptá se mě spíš nepřátelským tónem.

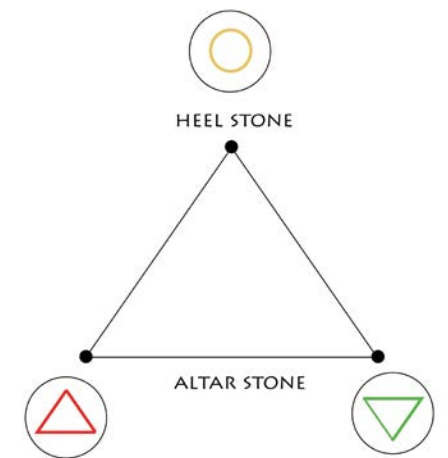
Začínám litovat, že jsem se za ním vydal. Pokrčím rameny. „Tohle místo je fascinující. Posvátné Stonehenge. Pátrám

texta foto Michal ČERNÝ

STONEHENGE

Hlavní úlohu ve funkci Stonehenge hraje Heel stone (angl. heel = podpatek), který stojí mimo hlavní kruh.

po dávných civilizacích a po důvodech, proč lidé tyhle útvary vlastně stavěli.“

„Co vás na nich fascinuje?“

„Nikdo neví, jaký byl jejich hlavní účel. Považuji se svým způsobem za futurologa. Snažím se odhadnout, jakým směrem se bude společnost vyvíjet. V mládí jsem přečetl spousty knih sci-fi žánru. Bylo v nich hodně o tom, jaký nás čeká nádherný svět moderních technologií, mobilů, kosmických lodí a vesmírných základen. A víte, co je naprosto nejfantastičtější zjištění mého života?“

Ponechá mou řečnickou otázku bez odpovědi, ale nenechám se odbýt a rozvíjím myšlenku, že v současném světě plném údajně špičkových technologií se budoucnost zcela ztrácí a že mimořádně vyspělá civilizace už na planetě Zemi jednou sídlila. „Projdeme-li pozitivní evoluci“, říkám mu, „podle mě dospějeme k podobě civilizace postavené na principech starověkých Aztéků, Egypťanů, Číňanů, kteří přece dosáhli jednoho z nejvyšších stupňů rozvoje v lidské historii. Ovládali umění života, viděli hluboko do fyzikálních zákonů kosmu a respektovali základní zákon rovnováhy. Jednou se vrátíme k tomu, co tady už jednou bylo. A Stonehenge je jedním z dokladů téhle prastaré vyspělosti.“

Pozorně sleduje, co říkám, a jeho hábit plovává ve větru. „Hlavní smysl Stonehenge je znám,“ odvětí po chvíli mlčení. „Někteří z nás ho už dávno pochopili.“

Pravěký kalendář

Kráčíme vnitřkem kamenného uskupení. Můj průvodce gestikuluje, ukazuje na

jednotlivé prvky a vypráví. Klíč k této stavbě je podle něj potřeba hledat právě v jejím tvaru.

Stonehenge je uspořádáno do kruhu. A co symbolizuje kruh? Především cykličnost a čas. Tato stavba by tedy měla mít hodně společného s časem a vesmírnými cykly. „Stonehenge je vytvořené z kamenů, kterým se říká sarseny,“ popisuje. „Konstrukce sestává z vnějšího okruhu, který tvoří třicet sarsenů. Skutečnost, že ve vnějším kruhu je jich právě třicet, považují někteří vědci za důležité. Inspiruje je to k úvahám, zda se jedná o něco na způsob pravěkého kalendáře.“

Z četby prací o Stonehenge mi v paměti utkvělo jméno archeologa Timothyho Darvilla. Nejprve analyzoval počet a umístění velkých pískovcových bloků, sarsenů; jedná se o desetimetrové, pětadvacetitunové „drobečky“. Spočítáme-li je – a domyslíme-li si kameny, které byly v prů-

běhu tisíciletí ztraceny nebo vyvráceny – dobereme se počtu třiceti masivních kusů. „A čeho je právě třicet? Odpověď, že právě dnů v měsíci, se sama nabízí,“ říká Darvill. Početně se pak třicítka násobená tuctem blíží číslu 360, což je téměř tolik, jako je dní do roka.

Uvnitř sarsenového kruhu pak stojí pět dvojic kamenů. Ty by mohly reprezentovat dalších pět dnů kalendáře. Konečná cifra by se tak navýšila na 365. A jak by to vše mělo fungovat v praxi? „Jednoduše a elegantně,“ zní Darvillova odpověď. Každý kámen totiž fyzicky reprezentuje jeden den v měsíci. „A s každým úsvitem nového dne posunula místní obsluha kalendáře značku – snad menší kámen nebo dřevěný kůl – dál o jednu mezeru, která je vymezena sarsenovými kameny.“ Stonehenge tak podle Darvilla vyměřovalo čas třicetidenního měsíce.

Záblesk ve středu

„Stavba je opravdu něčím na způsob pravěkého kalendáře,“ souhlasí můj průvodce s Darvillovým názorem. „Jde o jedno z mnoha možných vysvětlení. Dalším důležitým poznatkem však je, že Stonehenge je kalibrován na zimní a letní slunovrat. Protože odměřuje čas, dalo by se zároveň přirovnat k zavěšenému kyvadlu. Vnímavý pozorovatel by jej možná připodobnil ke kyvadlu nástěnných hodin,“ obrátí svůj zrak východním směrem a rukou pokyne slunci, které pomalu stoupá nad obzor.

Na čem je ale ono kyvadlo zavěšené? Odpověď je třeba hledat v kameni, který stojí mimo kruh. Můj průvodce ukáže ▶

na jeden z monolitů postavený netypicky mimo kruhovou stavbu. „Právě v něm spočívá klíč k pochopení celého komplexu. Snažíme-li se dopátrat hlavního účelu Stonehenge, musíme si uvědomit, že stavba je nasměrovaná právě na tento kámen,“ vysvětluje. Onomu kameni se říká *Heel stone*.

Stonehenge je orientováno severo-východním směrem na letní slunovrat a přesně na *Heel stone*. Komplex je svým způsobem „zavěšen“ na *Heel stone* stojící mimo hlavní kruh. A v okamžiku letního slunovratu – tedy v momentě, kdy je slunce při ranním východu svým způsobem „nehybné“, v nulovém bodě – se paprsek vycházejícího slunce ocitne v jedné rovině s *Heel stone* a *Altar stone*. „Altar stone je postaven v blízkosti středu kruhové stavby. Paprsek slunce je v okamžiku ranního rozbřesku při letním slunovratu vypálen přesně doprostřed kruhu,“ doplňuje zaslíbeně můj společník.

Posvátná svatba

S tímto vysvětlením přišel už na počátku 90. let archeolog Terence Meaden v knize *The Stonehenge Solution* (Řešení Stonehenge). Meaden se domnívá, že odhalil hlavní smysl kamenného útvaru. V okamžiku ranního rozbřesku za letního slunovratu slunce vrhne stín od *Heel stone* směrem do centra stavby, kde se nachází *Altar stone*. V tu chvíli dochází k posvátnému spojení Slunce (mužský princip jang) a Země (ženský prvek jin). „Místní znalci dokonce považují Stonehenge za vaginu a okamžik letního slunovratu za oplodnění slunečním

Sex jako hlavní princip

„V lokalitě Stonehenge vnímám portál, zátku či špunt,“ říká psychotronik a krajinný ekolog Pavel Němec, který vnitřním zrakem registruje i lidským očím neviditelné souvislosti. Možných vysvětlení smyslu Stonehenge jsou desítky či stovky, ale podle archeologa Terence Meadena je jedno základní. V okamžiku letního slunovratu vrhá kámen mimo stavbu (*Heel stone*) stín do středu stavby směrem k centrálnímu *Altar stone*. Dochází tak k mystickému spojení Slunce a Země. Jinými slovy, spojení mužského falického symbolu (*Heel stone*, Slunce) s ženským principem (*Altar stone*, Země). I v tomto

Mytické místo Stonehenge přitahuje záhadné bytosti, o jejichž pravých cílech a záměrech se můžeme jenom dohadovat.

paprskem,“ dodává můj průvodce s úsměvem.

Právě to odpovídá vzorcům, které odkryl geometr a spisovatel John Mitchell. Ve Stonehenge objevil geometrické schéma, v němž se projevuje povaha megalitického chrámu – soustředné kruhy, čtverce a vnitřní hexagram. Tedy dva do sebe vnořené trojúhelníky, jeden směřující špičkou nahoru, druhý dolů (viz rámeček *Sex jako hlavní princip*). Ten je symbolem starověkého kódu zajišťujícího ekologii, udržitelnost a stabilitu dávné civilizace. Základní figurou je alegorie „čtvercového kruhu“, symbolu konečného smíření všech nesmiřitelných prvků Universa.

případě by tedy hlavní funkcí mělo být dialektické spojení protikladů, stejně jako v případě egyptských pyramid (spojení „jang“ od Menkaura s „jin“ od Cheopse) – tedy i v tomto případě jde o mystickou sexualitu. Náhled Terence Meadena se setkal s námitkou, že v případě stínu vrženého od *Heel stone* směrem k centrálnímu *Altar stone* by v linii překážel *Slaughter stone*, ležící na této trajektorii. Celá teorie je tak podle kritiků chybná. Zastánci Meadenovy myšlenky by mohli oponovat, že v tomto případě patrně nešlo o stín – na vrcholcích kamenů totiž kdysi mohla být zařízení, která paprsek slunce

V okamžiku letního slunovratu je paprsek slunce vypálen doprostřed hexagramového kruhu a tím dochází ke vzniku božské triády – dvojice protikladných principů plus nulový bod v centru. Podle Meadena lze toto spojení zároveň označit za posvátnou svatbu, *hieros gamos*, o níž hovoří mnoho starověkých kultur.

Sexuální spojení

„Platí zase to samé,“ komentuje to můj průvodce. „Funkcí těchto starověkých staveb je nepřeborně mnoho. Ale jenom jedna je základní – hlavní smysl všeho, k čemu směřuje veškeré Bytí. A tím je sjednocení. Sloučení paradoxních protikladů, slunce a země, jin a jang, finální spojení s božskou podstatou. Nalezení konečné pravdy ve středu kruhu. A stejně jako všude jinde i zde platí, že všechno se týká toho jednoho – sexu.“

„Hodně mi to připomíná egyptské pyramid,“ poznamenám. V případě pyramid v Gíze jde totiž o slučování jedné z osmi triád od Menkaurovy pyramidy s druhou triádou od Cheopsovy. V centrálním Chefrenovi dochází ke kombinatorickému sjednocování Hórova oka ve čtyřiašedesáti krocích. Díky tomu se adept mystické školy vysvobodí z vězení reality, sjednotí Hórovo oko a vstoupí do nekonečné záře na Nebesích. Ocitne se ve stavu absolutního sjednocení s Bohem.

Uprostřed debaty se můj společník má náhle k odchodu. Spěšně pokyne rukou, otočí se a rychle zmizí za jedním z megalitů. Přiskočím ke kameni a nahlédnu za něj, ale nikdo nikde. Podivný neznámý zmizel stejně rychle, jako se objevil. ●

koncentrovala do ohniska ve středu stavby.

Podle Meadena je tedy hlavním účelem Stonehenge posvátná svatba – *hieros gamos* – mystické sjednocení, spojení paradoxních protikladů, smírné vyřešení „věčného rozporu mezi kruhem a čtvercem“. A podobně jako v případě egyptských pyramid je cílem nirvána, vstup na Nebesa, sjednocení s Bohem. Tomuto vysvětlení by nahrávala i skutečnost, že v okolí Stonehenge najdeme rozsáhlá pohřebiště. Podobně jako v případě egyptských pyramid však platí, že o samotné spirituální praxi, a jak konkrétně probíhala, víme jen velmi málo.